

**Demokratik,
Özgür ve
Yaşanabilir
Adalar
İçin!..**

Demokratik Adalar Girişimi,
E-posta: demokratikadalar@gmail.com

Demokratik, özgür ve yaşanabilir adalar için !..

Biz bir grup Adalı, uzunca zamandır bir araya gelerek “Demokratik, Özgür ve Yaşanabilir Adalar” konusunda kafa yoruyor ve tartışıyorduk.

Bu toplantılar ulaşabildiğimiz (ya da bize ulaşan) herkese açıktı.

Kuşkusuz bu toplantılara katılabilecek, katılmasında yarar bulunan birçok Adalı çeşitli nedenlerle gelemedi. Ancak toplantılarımız katılmak isteyen tüm Adalılara açıktı.

Bu bildirgedeki görüşleri oluşturan, paylaşan ve yayınlayanların başkanı, yönetim kurulu, binası, bütçesi, delegeleri filan yok.

Gönüllü olarak bir araya gelen insanlarız. Katılmayı, paylaşmayı isteyen herkese aramızda yer var. Gerekli ve yeterli tek koşul Adalılık!

Gönüllü olarak bir araya gelen insanlarız.

Katılmayı, paylaşmayı isteyen herkese aramızda yer var. Katılmak için üye kaydı filan gibi formaliteler gerekmiyor. Bir araya geldiğimizde yoklama da yapılmıyor, her şey gönüllülük esasına dayalı.

Gerekli ve yeterli tek koşul Adalılık!

Aramızda farklılıklar da var. Ancak “Nasıl bir Ada’da yaşamak isteriz?” konusundaki görüş birliğimizi, farklı fikirlerimizden çok daha önemli buluyoruz.

Şimdi yerel seçim zamanı. İlçemizin sorunları her zaman olduğundan çok konuşulacak ve tartışılacak.

Ada sorunlarının tartışılmasına ve çözümler üretilmesine katkı sunabilmek amacıyla, görüşlerimizi tüm Adalılar ile paylaşıyoruz.

Her türlü katılıma ve katkıya açık olduğumuzu, burada sunulan somut tespit ve çözüm önerilerinin ayrıntılı saptamalara ve çözüm yollarının geliştirilmesine imkan tanıyan bir zemin olabileceğini, bu tespit ve görüşlerin herkesin katkısıyla geliştirilmeye açık olduğunu ilan ediyoruz.

Bu bildirme, aşağıda imzası olanlardan çok daha fazla kişinin emeği ve katkısı ile hazırlandı.

İçindeki görüşleri paylaşan daha bir çok Adalı var ve zamanla artacak da.

Aşağıdaki imzalar, katılan ve katkıda bulunan herkesi temsil etmektedir.

Okuyup benimseyenler de kendini bu grubun doğal bir unsuru sayabilirler.

Demokratik Adalar Girişimi

E-posta : demokratikadalar@gmail.com

İbrahim Aksın
Sue Marsh Akyel
Yahya Akyel
Meral Asa
Asalettin Ayrancı
Zeynep Ayrancı
Berivan Bingöl
Halim Bulutoğlu
Gürsel Caniklioğlu
Oral Çalışlar
İpek Çalışlar
Sevim Çavdarlı
Niyazi Dalyancı

Avadis Demir
Mahir Dönmezer
Ulaş Doğa Eralp
Bingöl Erdumlu
Ender Eren
Feride Gönel
Janet Herman
İnci İşbulur
Tarkan Kılıç
Rana Mağden
Gündüz Mutluay
Müfit Özdeş
Ali Şenalp

Nedir Őu adalar ilçesi ?

Adalar İstanbul'un "özel" bir ilçesidir. Konumu, sorunları ve çözüm yolları farklılıklar gösterir. Türkiye'nin idari yapılanması da dikkate alındığında Adalar'ın sorunları merkezi hükümetten sivil topluma kadar farklı düzeylerde çözülebilecek bir çeşitliliktedir.

Adalılar bir yandan Adalar'ın motorlu taşıtlardan arınmış asudeliğinin keyfini çıkarırken, diğer yandan hizmetlerin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlarla boğuşmaktadır.

Geçimini ve hayatını İstanbul Adalarına bağlayan insanlar, ilimizin diğer ilçelerinden farklı olan bu ilçede "Adalı" kimliği kazanmışlardır. Ada halkı bir yandan önemli bir dünya metropolünün yanı başında, ona sadece bir saat mesafede yaşarken, diğer yandan adalar arasında gidip gelmek için deniz ulaşımının

kısıtlamalarıyla karşı karşıyadır. Bir başka anlatımla Adalılar (adada yaşayanlar), bir yandan Adaların motorlu taşıtlardan arınmış asudeliğinin ve temiz havasının keyfini çıkarırken, diğer yandan ekonomik faaliyetin sınırlılığında ve hizmetlerin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlarla boğuşmaktadır.

Oysa Adalar, sınırları, nüfusu, geleni gideni belli olan küçük bir yerleşim yeridir. Elele vererek bütün sorunların üstesinden gelinmemesi için hiçbir sebep yoktur. Adalar halkı bunu geçmişte de yapmıştır. Gelecekte daha da iyisini başaracağımızdan eminiz.

Sorunlarımız nedir, neler yapılmalıdır?

Sağlık sorunu

Adalar'da sağlık sorununu hem Adalıların ihtiyacı hem de bir turizm potansiyeli olarak değerlendirilmelidir.

Adalar'da sağlık hizmeti ihtiyacı acil olarak çözülmesi gereken büyük bir sorundur. Büyükkada'daki hastane ile diğer adalarda donanımsız, bir tek pratisyen doktorun bulunduğu Sağlık Ocakları sağlık sorunlarının çözümü açısından yetersizdir.

Adalarda acil müdahaleye imkan verebilecek yeterli donanım ve personele sahip bir sağlık tesisinin olmaması, gerekli zamanda ve nitelikli sağlık hizmeti verilmesine engel olmakta, bu durum can kayıplarına varan problemlere sebep olmaktadır.

Adalardaki bu sağlık sorunu pek çok insanın yaz-kış adada yaşamasına imkan vermemektedir. Oysa adalar emekli olmuş hergün Büyükşehire gitmesi gerekmeyen insanlar için ideal bir yaşam ve yerleşim yeridir.

*Sağlık sorununun
çözülmesi yolunda
atılacak adımlar
yaz-kış Adalar'da
yaşamayı
geliştirecektir.*

Sağlık sorununun çözülmesi yolunda atılacak adımlar yaz-kış Adalar'da yaşamayı geliştirecektir. Ve bu da doğal olarak Adalar'ın ekonomisinin yazıya bağlı olmaktan çıkmasına katkı sağlayacaktır.

Sağlık turizmi

Sağlık turizmi uluslararası çapta gelişen ve ekonomik boyutu büyük olan bir turizm çeşididir. Adalar'da kamu desteği ile yapılacak sağlık turizmüne yönelik tesisler yerli ve yabancı çok sayıda yüksek gelir düzeyinden turisti Adalar'a çekecektir.

- Adalar'daki sağlık ocakları yeniden yapılanmalı iyileştirilmeli, acil müdahale üniteleri ve sağlık personeliyle takviye edilmelidir.
- Büyükada'da başlayan 112 ambulans servisi niteliği geliştirilerek bütün adalara yaygınlaştırılmalı, en az iki adet tam teşekküllü ve sağlık personelinin olduğu deniz ambulansı 112 sistemine bağlanmalıdır..
 - Heybeliada'da boşaltılan Hastane'nin tam teşekküllü bir sağlık merkezine dönüşmesi sağlanmalıdır.

Heybeliada'da boşaltılan Hastane'nin tam teşekküllü bir sağlık merkezine dönüşmesi sağlanmalıdır.

Ulaşım sorunu

Adalar içindeki motorlu taşıtların sayısı hızla artmakta ve “Adalarda motorlu taşıt bulunmaz” imajı tahrip olmaktadır. İtfaiye, cankurtaran gibi zorunlu kamu araçları yanında daha çok personel servisi yapan çok sayıda ve değişik motorlu araç Adalar’da dolaşım durmaktadır. Özel motorlu taşıtlar için de hiçbir denetim yok. Denetimsizlikten hurda kamyonu bile dolaşabilmektedir.

Ada vapurları ve hafta sonu çalışan deniz otobüsleri, özellikle kışın çok yetersiz kalmaktadır. Özel motor seferleri de bu açığı kapatamamaktadır.

Ada içi ulaşım

- Motorlu taşıtların olmayışı Adalar’ın özgün bir özelliğidir. Biz Adalılar tümüyle motorlu taşıtsız bir ilçede yaşayan şanslı insanlarız. Bu ayrıcalığımızı korumalıyız.

Motorlu taşıtların olmayışı Adalar’ın özgün bir özelliğidir. Kamuya ait bulunması zorunlu taşıtların da akülü olması zorunluluğu getirilmelidir.

- Kamuya ait bulunması zorunlu taşıtların da akülü olması zorunluluğu getirilmelidir. Yine motosiklet yerine akülü veya normal bisiklet kullanılması tercih edilmelidir.
- Fayton ve faytonculuğun iyileştirilmesi önemlidir. Sürücü ve bakıcı eğitimi ve denetimi artırılmalı. Standartlara uymayan faytonlara izin verilmemeli.

Fayton sayısı her ada için sınırlandırılmalı ve artırılmasına hiç bir biçimde izin verilmemelidir.

Giderek sayısı artan bireysel akülü araç kullanımı tehlike yaratıyor. Kullanımı belirli kural ve denetime bağlanmalıdır.

Adalar'a ve Adalar arası ulaşım

- Pazartesi sabahları ve Cuma akşamları ek vapur seferleri konulmalıdır.
- Ada vapur seferleri arttırılmalı, kış döneminde sabah ve akşam olmak üzere Deniz Otobüsü seferleri ile takviye edilmelidir.
- Ada vapur ücretleri Adalar'da oturan ve çalışanlar için daha ucuz olmalıdır.
- Vapur ulaşımı öğrencilere ücretsiz olmalıdır
- Kamu kurumları, bankalar/bankamatikler, adliye ve kaymakamlık en büyük ada olan Büyükada'da olduğu için, buralarda işi olanlara adalar arası yolculuk zorunlu oluyor. Pek çok zaman Fatura'dan fazla yol parası ödemek gerekiyor
- Nihai çözüm, İDO'nun adalar arası geçişi Adalar'da oturan ve çalışanlara gün ve saat sınırlaması olmaksızın ücretsiz yapmasıdır. Bu durum, Adalar arasında gidiş gelişi kolaylaştıracak, tüm adaların turizmini ve ekonomik canlılığını da arttıracaktır.

Adalar'da sürekli ve canlı bir yaşam için ekonomi

Tüm Avrupa'nın en genç nüfusa sahip ülkesi Türkiye'nin en güzel yerleşim yerlerinden biri olmasına rağmen Adalar nüfusu maalesef yaşlanamıyor..

Adalarda iş olanakları olmadığından adalı gençler büyük kente ya da başka kentlere göçüyorlar.

Bizler Adalar'ın ekonomik gelişmesinin **Turizm, Kültür – Sanat Eğitimi, Sağlık** sektörlerinde öngörülebileceğini düşünüyoruz.

*Bizler Adalar'ın ekonomik gelişmesinin **Turizm, Kültür – Sanat Eğitimi, Sağlık** sektörlerinde öngörülebileceğini düşünüyoruz.*

Çevreye en az zarar verecek, Adalar'ın kültürü ve coğrafyası ile uyumlu olabilecek bu sektörler Adalar ekonomisine katkı sağlayacak, işsizliği azaltacak, Adalar'dan göçü engellemede rol oynayabileceklerdir.

Turizm

Adalar'ın turizmi bugün günübirlik deniz-piknik turizmidir. İstanbul'un birçok yerine oranla kolay ve ucuz ulaşım sağlanabilmesi, denizinin görece temizliği yaz boyunca, özellikle hafta sonlarında çok sayıda günübirlikçiyi Adalar'a çekmektedir.

Ancak Adalar'ın açık ya da düzenlenmiş plaj işletmeleri ihtiyacı karşılayamamaktadır. Bu nedenle Kınalı ada ve Burgazadası'nın iskele çevreleri ile Büyükkada'nın Kumsal mevkiisi plaj olarak kullanılmaktadır. Tuvalet ve en temel ihtiyaçların karşılanması için hiçbir olanağın olmadığı bu kullanım Adalar halkını rahatsız etmekte. Tatsız olaylara neden olmaktadır.

Düzenlenmiş özel işletme plajları da denetimden yoksundur.

Günöbirlükçiler kendilerince uygun buldukları herhangi bir yerde denize girmekte, çoğunlukla yanlarında getirdikleri yiyecekleri tüketerek çöplerini orada bırakmaktadır.

Çevreyi kirleten, çevre halkını rahatsız eden ve esnafa da pek bir yararı olmayan; kısaca Adalar'a çöpten ve rahatsızlık vermekten başka pek bir şey getirmeyen bu sorunun adalı kültürüne yakışır bir şekilde ve hiçbir ayırım gözetilmeden bir çözümü bulunmalıdır.

Günöbirlükçiler için önlem ve öneriler:

- Adalar'da mevcut olan ormanların/piknik alanlarının ve özel işletmedeki plajların çevreyi ve denizi temiz tutacak önlemleri almaları belediye tarafından sağlanmalı ve düzenli olarak denetlenmelidir.
- Adaların çarşı, iskele çevresi, ve yerleşim alanlarının plaj niyetine kullanılmasını önlemek için Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği yapılarak Adalar'ın yerleşim alanları ve korunması gereken özel alanlar dışında tuvaletleri, duşları, soyunma kabinleri, yiyecek-içecek ihtiyacına cevap veren alanları bulunan, insan onuruna yakışır plajlar yapılmalıdır.
- Vapur, motor ve deniz otobüsü ile gelen günöbirlük tatilciler gelirken ödedikleri ücretin bir kısmına mahsuben bu plajlara taşınmalı veya ucuz taşınması sağlanmalıdır.
- Günün sonunda bu plajlarda düzenlenmiş alanlarda birikecek atıklar kolaylıkla toplanarak çevrenin kirlenmesi önenebilir.
- Geliş ve dönüşlerde ana iskeleler kullanılacağından bu konukların merkezde bulunan esnafa ticari ilişkileri de sürdürölmüş olacaktır.

Konaklamalı ve yıl boyu turizm

Adalar coğrafi konumu gereği kitle turizminde sınırlı bir kapasiteye sahiptir. Bu kapasite aşıldığında tarihi, kültürü, doğası; kısacası her şeyi zarar görecektir.

Üstelik günübirlik biçimindeki kitle turizmi çevreye yükü en fazla, ekonomik getirisi en az turizm türüdür.

Kongre-konferans ve kültür turizmi için ise Adalar özel bir avantaja sahiptir. Şirket toplantıları, butik kongreler ise yüksek gelir getirecek, çevreye en az yük bindirecek, yaz dışı ölü sezonun değerlendirilmesini sağlayacak ve nitelikli pansiyonculuğu da teşvik edecektir.

- Bu amaçla kamu kurumlarına veya doğrudan hazineye ait binalar ve alanlar ekonomik, sosyal, kültürel alanlarda toplum yararına yatırımlar için değerlendirilebilir. (Heybeliada Sanatoryumu, Büyükada Lido vb. gibi) Böyle bir merkez aynı zamanda Adalar'da kültürel-sanatsal etkinlikleri artıracak, Adalar'ın İstanbul'un kültür merkezlerinden biri olmasına katkı sağlayacaktır.

Kamu kurumlarına veya doğrudan hazineye ait binalar ve alanlar, ekonomik, sosyal, kültürel alanlarda toplum yararına yatırımlar için değerlendirilebilir.

- Bu potansiyel tek tek işletmelerin yapamayacağı yaygın ve etkin tanıtım ve pazarlamanın yapılmasına olanak yaratacaktır.
- Gurme turizmi kongre-konferans turizminin tamamlayıcı bir unsuru olarak ele alınabilir. Dünyada çok yaygın olan, ülkemiz içinde de gördüğü ilgi hızla aratan yeme-içme turizmi için de Adalar avantajlarını kullanabilir.

- Bu alanda sağlanacak gelişme aynı zamanda unutulma tehlikesiyle karşı karşıya olan zengin Adalar mutfak kültürünün korunmasına, giderek canlanmasına yol açacaktır. Türk, Kürt, Rum, Ermeni, Yahudi, Süryani mutfaklarının tamamının renklerini taşıyan bu mutfağın değişik lezzetlerini aramak için ülke, bölge, şehir gezmeyi göze alabilecek meraklılar bizim küçücük Adalar’ımızda toplu olarak bulacaklardır. Bu turizm türü yemek yarışmaları, haftalar (Etnik Mutfaklar Haftası... gibi), yayınlar ile desteklenerek uluslararası üne kavuşabilir.
- Adalar’da açılacak gurme eğitim kurumu da meslek ve yaşam boyu eğitim bölümleriyle bu gelişmenin kurumsallaşmasına ve gelişerek kalıcılaşmasına katkıda bulunur.

Deniz, su sporları ve yat turizmi

Dört bir yanı denizle çevrili, yerleşim olan beş ada olmasına rağmen su sporları konusunda ilerleme yerine gerileme yaşanmaktadır. Yirmi yıl öncesine kadar su sporları Adalar’a dinamizm getiriyordu. Adalar’dan çok sayıda milli sporcu yetişiyordu. Oysa günümüzde su sporları

kulüpleri zayıflıyor, gerekli yenilenme yatırımlarını yapamıyor. Tesisler sadece yaz mevsiminde belirli ihtiyacı karşılıyor.

Yat turizmi için büyük potansiyel olmasına rağmen marina yetersizliği nedeniyle bu potansiyelden yararlanılamıyor. Dahası bu olanaksızlık tekne

sahibi Adalıları bile teknelerini satmaya zorluyor.

- Teknelerin bağlanıp uzun süre hareketsiz kaldığı marinalar değil kısa süreli kalınan küçük işlevsel

Teknelerin bağlanıp uzun süre hareketsiz kaldığı marinalar değil, kısa süreli kalınan küçük işlevsel marinalar ve iskeleler yat turizmini geliştirebilir.

marinalar yat turizmini geliştirebilir. Eğitim bölümünde değindiğimiz sivil denizcilik okulu ile bu marinalar arasında canlı ve verimli bir bağ kurulabilir.

- Su sporları kulüpleri küçük konaklama üniteleri, kapalı havuzları, kışın da açık tutulacak desteklerle hem sporculara hem de Adalılara hizmet verebilir hale getirilebilir. Bu tesisler marinalar ile entegre edilebilir.
- Adalar çevresinde trol ve gırgırla avlanma hem geçimini denizden sağlayan Adalı balıkçılar hem de amatör balıkçılar için zararlıdır. Deniz dibi yaşamını ve yerli balık türlerini yok etmektedir. Bunlara karşı önlem alınmalı, yasak alanlar genişletilmeli ve denetim artırılmalıdır. Ada koylarında balık çiftliklerine ya da dalyanlarına izin verilmemelidir.

Adalar çevresinde trol ve gırgırla avlanma hem geçimini denizden sağlayan Adalı balıkçılar hem de amatör balıkçılar için zararlıdır. Yasak alanlar genişletilmeli ve denetim artırılmalıdır.

Eğitim

Adalar bazı özel alanlarda eğitim kurumları için elverişlidir. Resim, müzik, heykel gibi sanat dalları; denizcilik ve su ürünleri ile Adalar'a özel yenileme gibi alanlarda kamu veya özel eğitim kurumlarını teşvik edici olanaklar sağlanmalıdır. Deniz Harbokulu, Kaptan ve arkı Mekteb-i Alîsi, Elen Ticaret Mektebi ve Ruhban Okulu gibi eğitim kurumlarının geçmişte Adaların gelişimine sağladığı muazzam katkı unutulmamalıdır.

- Çeşitli devlet kurumlarının ve doğrudan Hazine'nin elindeki boş binalar kültür-eğitim amaçlı yatırımlar için değerlendirilebilir.

- Her adada anasınıfını da içeren ilköğretim okulları olmalıdır.

Vakıf ve Devlet Üniversiteleri'nin eliyle bu tür yapılar güzel sanatlar, turizm-otelticilik-gastronomi, sivil denizcilik, su ürünleri, restorasyon(yenileme) mimarisi gibi fakülte, yüksek okul ve meslek okulu gibi eğitim alanlarında yatırıma yönlendirilebilir. İstanbul'daki bir üniversiteye bağlı fakülte ya da yüksek okul olabileceği gibi, Kapadokya Meslek Yüksek Okulu gibi, butik ve bağımsız bir üniversite de düşünülebilir.

Hem Adalı gençlerimiz için eğitim olanağı artar, hem eğitim için yeni gençler gelir. Eğitim sonrası için de Adalar bu gençlerden yararlanır.

Adaların turistik potansiyelinin gerçekleştirilmesi için en büyük avantajımız, hiç kuşkusuz Adalarımızın zengin tarihi-kültürel ve doğal mirasıdır.

Tarihi – kültürel ve doğal mirasın korunması

Yerleşim bulunan beş adadan oluşan Adalar İlçesi zengin bir doğal ve tarihi-kültürel mirasa sahip.

Ancak bu mirasın bugüne kadar iyi korunduğunu söylemek mümkün değil.

Tarihi ve Doğal SİT Alanı ilan edilmesi ancak 1984 yılında mümkün olabildi. Bu tarihe kadar ise 1950’lerde başlayan çarpık kentleşme, 1980’lerde hızlanan rant hırsı tarihi-kültürel ve doğal mirasından çok şeyi bir daha geri getirilemeyecek şekilde yok etti.

SİT ilan edilmesine karşın tarihi yapıların tescili ve koruma altına alınması daha uzun zaman aldı.

Yazık ki, tescil ve koruma altına alındıktan sonra da tahribat devam etti ve günümüzde de sürüyor.

Kısa bir değerlendirme ve tespit yaparsak;

19. yy. sonu ve 20. yy. başında, o günlere kadar küçük birer balıkçı köyü, dinsel inziva yeri ve nihayet askeri üs olmaktan daha yoğun bir yerleşime geçen Adalar’ın İstanbul’un bir sayfiyesi olarak gelişmesi asıl olarak buharlı gemilerin Adalar’a sefer yapmasıyla başlamıştır.

Bu tarihlerde İstanbul’un kendine özgü çok kültürlü ve çok renkli mimarisinin güzel örnekleri Adalar’da gelişmeye başlıyor. Birçoğunun izi bile kalmamış olan bu zengin sivil mimarinin elde kalanları da sürekli tehdit altında. 1980’lerde hızlanan “yazlık konut edinme” furyası ülkenin birçok sahil yerleşimi gibi Adalar’ı da etki alanı altına aldı. Geniş bahçeli, bahçeleri bakımlı, özgün mimarisi olan, yaz-kış yaşama ihtiyacına göre yapılmış evler, Adalar’ı sadece sayfiye yeri olarak kullanmak isteyen ‘yeni zengin’ çevre tarafından itibar görmedi. Onlar sadece yazın kullanılacak; küçük bahçeli, fazla büyük olmayan, deniz manzaralı betonarme evler istiyorlardı.

Bu dönemde Adalar'ın özgün ahşap ve kagir mimarisine sahip birçok ev yok oluyor; yerine mimari ve mühendislik açılarından kötü tasarlanmış, kötü yapılmış evler yaygınlaşıyor. Adalar apartmanlaşıyor.

Tarihi, doğal ve kültürel mirasın iyi korunduğunu söylemek mümkün değil. Hemen, bugünden var olanı, elde kalanı nasıl koruyabileceğimize bakmalıyız ve harekete geçmeliyiz.

Bu da yetmiyor; doğrudan gecekondular yapılıyor.

SİT Alanı olmasına rağmen tarihi yapıların kötü betonarme yapılara dönüştürülmesi de, gecekonduların da hâlâ sürüyor. Kendi haline terk edilmiş, içinde yaşanmayan birçok tarihi yapı da yok olmaya doğru hızla ilerliyor.

Eski küçük tarihi evler ise sahiplerinin parasal olanaksızlığı ve hiçbir kamusal kuruluşun da destek vermemesi nedeniyle aynı kaderi paylaşıyor.

Yangınlar ve belki de bilerek yakmalar da bu kültürel mirasın yok oluşuna katkıda bulunuyor.

Kamu kurum ve kuruluşları Adalar'ın tarihi-kültürel dokusunu korumak yerine kötü örnek oluyorlar. Ruhsatsız ve çirkin Belediye binası, Deniz Lisesi ana binaları ve lojmanları, Milli Eğitim'e bağlı okul yapıları ne yazık ki Adalar'a yakışmayan yapıların başında geliyorlar.

Kaybolan değerlerimiz için üzülüyoruz ama "yas tutmak" pek bir işe yaramıyor.

Hemen, bugünden var olanı, elde kalanı nasıl koruyabileceğimize bakmalıyız ve harekete geçmeliyiz.

İmar konusunda tespitlerimiz ve önerilerimiz:

- Yasalar ve Türkiye'nin de altında imzası bulunan birçok uluslararası anlaşma, tarihi mirasın korunması için olanak veriyor.

Tarihi mirasın korunması için resmi ve sivil bütün kurum ve kuruluşlar üzerlerine düşen sorumluluğu eksiksiz ve tavizsiz yerine getirmelidir.

Adalar halkı kültürel ve tarihi mirasın korunması için eğitilmeli ve böylece korunmasının yakın takipçisi olmalı, gerektiğinde baskı gücü olarak ortaya çıkmalıdır. Adaların kültürel ve tarihi mirasını koruma sorumluluğunu sadece adalı olmayanlara bırakmamalıyız.

- 1984 Yılında SİT ilan edilen, Koruma Kurulu'nun 1992'de onayladığı 1/5000 ölçekli plan Adalar Belediyesi tarafından ancak 1994'de onaylandı. 1/1000 ölçekli koruma planı hâlâ yoktur. Büyükşehir'de onay beklemektedir.

Bu plan "Kültürel miras korumacılığı ve tarihi alan yönetimi bilimsel ilkeleri mevzuatı" çerçevesinde Adalıların katılımıyla hızla revize edilmeli ve derhal onaylanarak tüm Adalıların erişebileceği bir şekilde yayınlanmalıdır.

- Tarihi yapıların büyük bölümünün rölöve (kesiti ile planını çıkarma) ve restitüsyon (yeniden yapılandırma) projeleri yoktur. Bu binaların yerine yapılacak yeni yapılarda tarihi mirasın korunması mal sahibi ve müteahhitlerin (yapılandırımcıların) insafına kalmaktadır.

Tescilli bütün yapıların rölöve ve restitüsyon projeleri derhal tamamlanmalı, bunun için yapı sahiplerine gerekirse kredi desteği sağlanmalıdır.

- Yapı denetimi yetersizdir ve uzman olmayan görevliler eliyle yapılmaktadır. Daha doğrusu yapılmamaktadır. Denetim doğru iş yapan, Adasına ve tarihine saygılı insanlar üzerinden "haksız kazanç" elde etmenin yolu-yöntemi olarak kullanılmaktadır.

Yapı denetimi uzman görevliler eliyle yapılmalı, tarihi değerler korunmalı ve yolsuzlukların önüne geçilmelidir.

- Her nasılsa durdurulmuş kaçak yapılar da çirkinlik anıtı gibi yıllardır durmakta ve bir çözüm bulunmamaktadır.

Adalar'ın güzel peyzajına kara bir leke gibi sürülmüş bu çirkinlik abideleri hemen kaldırılmalıdır.

- Terk edilmiş, terk edilmek durumunda kalınmış tarihi yapıların korunması ve restorasyonu (yenileme) için çözümler üretilebilir. Azınlık Vakıfları'na ait olan birçok yapı da atıl durumdadır ve zamanın yıpratıcılığına karşı direnişlerinin son demlerindedir. Boşaltılan Heybeliada Hastanesi, Yetimhane ve daha birçok yapı bu durumdadır.

Yeni Vakıflar Yasası azınlık vakıflarının ellerinden alınan mülkiyet haklarının iadesi için yolu kısmen açmıştır. Büyükkada Yetimhane binası başta olmak üzere mülkiyeti tartışmalı tarihi yapıların sorunlarının hakkaniyetle çözümü için adım atılmalı, yıllardır dokunulamayan bu yapıların sahibi vakıflar ya da çeşitli işbirlikleri ile Adalar kültür mirasına uygun olarak değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması için Adalar'dan güçlü bir destek ve baskı oluşturulmalıdır.

Heybeliada Rum İlkokulu'nun İlm-î Musiki Derneği öncülüğünde AB fonları ile Heybeliada Ses Merkezi'ne dönüştürülmesi için başlatılan proje iyi bir örnek oluşturuyor. Örnekler çoğaltılabilir.

- Tarihi evlerin korunması uzmanlık ve masraf gerektirir. İyi niyetli Adalılar çoğu zaman bilgi eksikliği ve acemi ustalar yüzünden hata yapmaktadır.

Belediye bünyesinde basit onarım işlerinde ev sahiplerine yardımcı olacak, ahşap işçiliği ve restorasyon konusunda uzmanlaşmış bir birim oluşturulmalı, Ahşap Birliği gibi sivil toplum kuruluşları, odalar ve üniversitelerle de işbirliği yapılarak, yapı sahiplerine profesyonel destek vermelidir.

- Adalar aynı zamanda Doğal SİT Alanı"dır. Adalar'ın bitki ve hayvan dokusunun korunması ve geliştirilmesi gerekiyor. Çam, Akasya ve Çınar ana ağaç türleridir. Mimoza Adalar'la özdeşleşmiş, sembol haline gelmiştir. Belediye hem bu ağaçların korunması hem de artırılmasını sağlamalıdır. Yeni Adalı olan ve Ada dokusunu henüz bilmeyen yeni yerleşimcilere yol göstermelidir.

Belediye peyzaj, fidan ve tohum yardımı yapacak bir birim oluşturmalı; Adalıların bu alandaki ihtiyacını belirli bir büyüklüğe kadar ücretsiz, fazlasını makul ücretle karşılamalıdır.

- Adalar'ın orman alanlarının korunması ve geliştirilmesi konusunda görevli kamu kuruluşları ile yerel yönetimler işbirliği yapmalı, halkın da desteğiyle Burgazadası yangını gibi faciaların bir daha yaşanmaması için önlem alınmalıdır.

Özel olarak ayrılıp düzenlenmiş ve gerekli önlemlerin alınmış olduğu alanlar dışında tüm ormanın piknik alanı olarak kullanılması önlenmelidir.

Başta Büyükkada ormanı olmak üzere, tüm Adalar'da orman içi tur yolları ve patikaların uygun bölümlerine su sistemi taşınmalı, her su sisteminin yanına hortum kutuları konulmalıdır. İtfaiye sisteminin geliştirilmesinin yanı sıra, MAG türü sivil gruplara orman yangınına müdahale eğitimi verilmelidir. Adalar ormanının gençleştirilmesi ve iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

Özel olarak ayrılıp düzenlenmiş ve gerekli önlemlerin alınmış olduğu alanlar dışında tüm ormanın piknik alanı olarak kullanılması önlenmelidir.

Deprem ve yangınlar

Kolayca tutuşan çam ormanları bulunan ve günöbirlikçi-piknikçi turizme açık olan Adalarda sık sık orman yangını çıkmakta, büyük emek ve zaman sarfıyla büyütölen ada çamları kül olup gitmektedir. Keza kışın boş olan ahşap evlerde çıkan yangınlar kolayca yayılarak birden çok yapıyı yok edebilmektedir. Adalardaki itfaiye teşkilatının araç ve personel olarak yetersizliği, yangınların büyümesine nedendir. Yangınlarda adalıkların ve askeriyenin gönüllü çabaları, yangınların kontrol altına alınmasında büyük önem taşımaktadır.

Yatay atımlı Kuzey Anadolu Fayının 3 kilometre güneyimizden geçmesinin yanısıra, Marmara havzasının çöküntü bölgesi olması nedeniyle dikey atımlı depremler de olabilmesi Adalar'da ciddi bir deprem tehdidi yaratmaktadır. Adalarda son büyük deprem 1894 yılında olmuştur ve yeni bir deprem her an beklenmektedir. Bu depremde İstanbul'da da ağır hasar olacağı için, Adalar'a yardım gelmesi gecikebilecektir. Bizim kurtarma ve acil müdahale faaliyetini sadece kendi imkanlarımızla yürütmemiz gerekebilir.

Adalar Kent Konseyi ve Belediyesi, Mahalle Afet Gönüllölerinin örgütlenmesini teşvik etmeli ve desteklemelidir. Bu amaçla diğör sivil toplum kuruluşlarıyla, okullarla, spor kulüpleriyle, muhtarlıklarla ve her görüşten siyasi parti ve kuruluşla işbirliği yapılabilir.

MAG faaliyeti Adalı gençlerde sorumluluk duygusunu ve dayanışmayı da geliştirecek, gençlik için yararlı bir sosyal ve sportif etkinlik alanı olacaktır.

Adalar ve katılımcı demokrasi

Adalar; temsili demokrasinin azaltılıp katılımcı demokrasinin artırılması için nüfus, yerleşim ve diğer konularda çok elverişli şartlara sahiptir.

Oysa ne merkezi yönetim ne de yerel yönetim işleyişinde Adalıların söz hakkı vardır.

Belediye meclis ve encümeninin ne görüştüğü, ne gibi kararlar aldığı ancak her şey olup bittikten sonra öğrenilmektedir.

Örneğin Heybeliada'ya deniz otobüsü iskelesi yapılırken de, adaya hiç yakışmayan, bağdaşmayan öngörünüm düzenlenmesi için de ada halkının ve esnafının görüşü alınmamıştır ve ortaya bugünkü ucube çıkmıştır.

Adalar; temsili demokrasinin azaltılıp katılımcı demokrasinin artırılması için nüfus, yerleşim ve diğer konularda çok elverişli şartlara sahiptir.

Ada halkının belediye bütçesinin, oluşumunun ve harcanmasının üzerinde hiçbir söz ve denetim hakkı yoktur.

Sivil toplum kuruluşlarının ve Adalıların temsil edildiği KENT KONSEYİ uzun süre yürürlüğe girememiş, girdiğinde de işlevsel olamamıştır. Çalışma gurupları kurularak işlevli hale getirilmemiştir.

- Kent Konseyi düzenli çalıştırılmalı ve çalışmaları kamuya açık olmalı, alınan kararlar ve yapılan çalışmalar hakkında Adalılar bilgilendirilmelidir.
- Belediye encümeni ve meclisi toplantıları ve gündemi önceden, toplantı görüşmeleri ve alınan kararlar hemen sonra bir bültenle (en azından e-bülten'le) Adalılara duyurulmalıdır. Böylece Adalıların önerileri ve eleştirileri ile katkısı sağlanmalı, belediye çalışmaları şeffaf hale gelmeli, denetime açık olmalıdır.

- Ada iskelelerinin önünde Belediye, Kent Konseyi ve Muhtarlıkların faaliyetlerini duyuran, ayrıca bunlara ilişkin Adalıların değerlendirme ve eleştirilerinin yer alacağı “Şeffaf Bilgi Panoları” yapılmalıdır.
- İmar durumu ve imar durumunda yapılacak değişiklikler hakkında zamanında bilgi verilmelidir.

Adalar’ın bütünü ve geleceğini ilgilendiren konularda uzmanlar ve halk temsilcilerinden oluşacak geniş bir danışma kurulu devreye sokulmalıdır ve bu çalışmalar hakkında Adalılar zamanında bilgilendirilmelidir.

- Adalar’ın entelektüel ve mesleki birikimi yüksektir. Birçok konuda ülkemizin en iyi uzmanları arasında Adalılar vardır. Onların uzmanlıklarından hiç yararlanılmamaktadır. Adalı uzmanlar ve uzmanlık alanları belirlenerek Belediye ve Kaymakamlık ile bağlı dairelerin çalışmalarında görüş ve önerilerinden yararlanılmalıdır.

- Adalar’ın bütünü ve geleceğini ilgilendiren konularda uzmanlar ve halk temsilcilerinden oluşacak geniş bir danışma kurulu devreye sokulmalıdır ve bu çalışmalar hakkında Adalılar zamanında bilgilendirilmelidir.
- Gençleri ilgilendiren konularda gençlerden, kadınları ilgilendiren konularda kadınlardan vb. görüş alınmalıdır.

Barışın, kardeşliğin, hoşgörünün adaları

Adalar farklı etnik kimlikte, farklı inançta insanların birlikte yaşama kültürüne sahiptir. Uzun bir tarih boyunca kardeşçe ve barış içinde yaşaya gelen Adalılar bu kültürlerini korumak için her türlü kışkırtmaya, saygısızlığa karşı hassas olmalıdır.

Bu konuda kamu kuruluşlarına da görev düşmektedir. Değişik inançların ibadethanelerinin ve çevresinin korunması, iyi koşullarda tutulması konusunda aynı hassasiyet gösterilmelidir.

Çağrı

Bizler yaşadığımız ve sevdiğimiz Adalarımız için tespitlerimizi ve çözüm önerilerimizi ortaya koyuyoruz. Bu tespit ve önerilerin daha da geliştirilmesi ve yaşamın her alanında uyulması ve uygulanabilmesi için bütün Adalıları, sivil toplum kuruluşlarını ve kamu kurum ve kuruluşlarını harekete geçmeye çağırıyoruz.

Aynı şekilde Adalar'ın bugünü ve geleceğine karşı tasarlanan ve girifilen her olumsuz işte tüm Adalıların birlikte olması gerekiyor. Adaların geleceği; hepimizin ve dahası yetişen kuşakların geleceğidir. Geleceğimizin tahrip edilmesine, yok edilmesine karşı duyarlı olmalıyız.

Bizler Adalıyız.

Başarabiliriz!

Demokratik Adalar Girişimi

e-posta: demokratikadalar@gmail.com

İletişim: Ali Şenalp - 0533 732 33 40